

ที่ นร ๐๕๐๖/๑๗๗๕๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ กันยายน ๒๕๕๒

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง นโยบายการแก้ไข
วิกฤตช้างไทย

เรียน เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ สศ ๐๐๐๑/๔๕๔
ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๐๙.๕/๑๙๘๓
ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๒

ตามที่ได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง นโยบายการแก้ไขวิกฤตช้างไทย ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอผลการพิจารณาและผลการดำเนินการ
ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตาม
สำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๒ ว่า

๑. รับทราบความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. รับทราบความเห็น ผลการพิจารณา และผลการดำเนินการของกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไป
พิจารณารายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว และได้เผยแพร่ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพร้อมความเห็นและผลการพิจารณาของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบ และขอขอบคุณสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี

ขอแสดงความนับถือ

22

(นายสุรชัย ภู่งประเสริฐ)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

3 0 0 8. 2552

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๓๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔

www.cabinet.thaigov.go.th

[เลขที่/K55-09-52]

u 30 N. O. 2552

รายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แจ้งเรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ เรื่อง นโยบายการแก้ไขวิกฤตช้างไทย ให้ทราบ ดังนี้

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๕. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

**เรื่อง รายงานผลการพิจารณา / ผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี
กรณีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี
เรื่อง นโยบายการแก้ไขวิกฤตช้างไทย**

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เรื่อง นโยบายการแก้ไขวิกฤตช้างไทย ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ได้แจ้งผลการดำเนินงานและผลการพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการคลัง (กค.) กระทรวงการต่างประเทศ (กต.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว มีผลการพิจารณา ดังนี้

ความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ความเห็นของ ทส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ข้อ ๑. ด้านการขึ้นทะเบียนช้าง ๑) ให้มีการขึ้นทะเบียนช้างบ้าน ระบุที่อยู่ของช้างให้ชัดเจน ปรับปรุงตัวรูปพรรณให้ทันสมัย มีความชัดเจน ผังชีพคอมพิวเตอร์ มีรายละเอียดลักษณะของช้าง ประวัติของช้าง พร้อมทั้งจัดทำคู่มือประจำตัวช้างโดยให้เสร็จสิ้นภายใน ๒ ปี ๒) ให้มีมาตรการป้องกันการนำช้างจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาขึ้นทะเบียนเพื่อสวมทะเบียนใหม่ ๓) ให้มีการทำสูติบัตร (ใบเกิด) ช้างตั้งแต่เกิด มีการตรวจรหัสพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ไว้เป็นหลักฐานยืนยันถึงพ่อแม่ของลูกช้าง ๔) ให้มีกลไกในการติดตามตรวจสอบช้างที่ขึ้นทะเบียนใหม่แล้วทุก ๕ ปี เพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงลักษณะของช้างเมื่ออายุมากขึ้น และบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมผลการตรวจสอบลงในคู่มือประจำตัวช้าง ๕) ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชดำเนินการตรวจสอบการส่งช้างไปต่างประเทศ และตรวจสอบการนำช้างป่ามาสวมเป็นช้างบ้านอย่างเคร่งครัด	ข้อ ๑. เนื่องจากการทำตัวรูปพรรณช้างบ้านที่ยังคงใช้แบบฟอร์มตามพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๘๒ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาเรื่องจริงในการจัดการช้างบ้านในประเทศไทยที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ โดยเฉพาะเรื่องช้างเร่ร่อนและการส่งช้างไปต่างประเทศ และทำให้ประเทศไทยไม่สามารถดูแลช้างให้สมศักดิ์ศรีเป็นสัตว์สัญลักษณ์ประจำชาติ สาเหตุที่สำคัญ คือ ๑) การออกตัวรูปพรรณทำได้ง่ายเกินไป ส่วนใหญ่ จะไม่มีการนำช้างมาที่อำเภอ เพื่อการตรวจสอบใด ๆ เช่น รูปร่างลักษณะ ตาหนีตามตัว และอายุของช้างจะตรงกับที่แจ้งไว้หรือไม่ ดังเช่นกรณีช้างพังกาญจนาที่เกิดขึ้นล่าสุดเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๕๑ ๒) ข้อมูลในแบบฟอร์มของตัวรูปพรรณตามพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๘๒ มีรายละเอียดเกี่ยวกับตัวช้างน้อยมาก ทำให้ไม่สามารถใช้ระบุตัวช้างแต่ละเชือกได้ ดังนั้น หากช้างตาย จึงมีการนำช้างจากประเทศเพื่อนบ้านหรือช้างป่ามาสวมตัวรูปพรรณช้างที่ตายไปแล้ว ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยอาศัยช่องว่าง

/ของพระราชบัญญัติ ...

ความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ความเห็นของ ทส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ของพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ไม่มีระเบียบและบทลงโทษที่เข้มงวด ในกรณีไม่คืนตัวรูปพรรณเมื่อข้างตาย ในขณะที่ธุรกิจข้างได้แก่ ข้างเร่ร่อน การส่งข้างไปต่างประเทศ และการใช้ข้างเพื่อการท่องเที่ยว สามารถทำรายได้ดีในเวลาไม่นาน โดยเฉพาะลูกข้างซึ่งสามารถขายได้ในราคาที่สูงมาก ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จึงเกิดปัญหามีการจับข้างป่า หรือนำข้างจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาให้ออกตัวรูปพรรณใหม่ หรือสวมตัวรูปพรรณของข้างที่ตายไปแล้ว ดังได้กล่าวแล้ว ๓) การไม่มีฐานข้อมูลข้างบ้านที่มีรายละเอียด ถูกต้อง แม่นยำ และมีระบบติดตามการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกี่ยวกับข้างแต่ละเชือก เช่น การดูแลสุขภาพ การโอนกรรมสิทธิ์ การเปลี่ยนเจ้าของ/ความถี่ สถานที่ทำงาน ฯลฯ จะทำให้การวางแผนและกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อการอนุรักษ์ การจัดการ การดูแลสุขภาพ และสวัสดิภาพที่ดีของข้างบ้านอย่างเป็นระบบในประเทศไทย ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม ที่ประชุมจึงเห็นด้วยกับแนวทางการขึ้นทะเบียนข้างบ้านของสภาที่ปรึกษาฯ โดยให้มีคู่มือประจำตัวข้าง และปรับปรุงตัวรูปพรรณให้ทันสมัย มีรายละเอียดชัดเจน เช่น ลักษณะของข้าง อายุ ประวัติสุขภาพของข้าง หมายเลขไมโครชิพ รหัสพันธุกรรม ภาพถ่าย ฯลฯ และให้มีการขึ้นทะเบียนข้างบ้าน ตั้งแต่แรกเกิด พร้อมตรวจดีเอ็นเอลูกข้างและพ่อ-แม่ข้าง เพื่อให้สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงของข้างได้ทุก ๆ ๕ ปี ทั้งนี้ ให้การดำเนินการขึ้นทะเบียนข้างบ้านทั้งประเทศแล้วเสร็จภายใน ๒ ปี

/การดำเนินการ ...

ความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ความเห็นของ ทส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	การดำเนินการของ มท. ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แก่ ๑) แก้ไขพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยเฉพาะในประเด็นที่ให้มีการแจ้งทำตัวรูปพรรณ ตั้งแต่แรกเกิดแทนที่จะเป็นแปดปี ๒) เพิ่มรายละเอียด เกี่ยวกับตัวข้างลงในตัวพิมพ์รูปพรรณ (ส.พ.๕) เช่น หมายเลขไมโครชิพ การตรวจพันธุกรรม ๓) จ้างบริษัทจัดทำระบบฐานข้อมูลสัตว์พาหนะ แบบ online เนื่องจาก มท. ไม่มีบุคลากรหรือหน่วยงาน ที่มีความรู้ความชำนาญในการตรวจสอบข้าง ตามรายละเอียดข้างต้น ซึ่งจะทำให้การปรับปรุง ตัวรูปพรรณไม่สามารถดำเนินการได้ แต่เนื่องจาก ในปัจจุบัน กรมปศุสัตว์ได้จัดทำฐานข้อมูลข้างบ้าน จำนวน ๓,๐๐๐ กว่าเชือก ที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับ ตัวข้างค่อนข้างเกือบสมบูรณ์แล้ว โดยเฉพาะหมายเลข ไมโครชิพ หมายเลขตัวรูปพรรณและประวัติการดูแล สุขภาพข้าง และมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินการ ในทำนองเดียวกัน เช่น มูลนิธิช้างแห่งประเทศไทย คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดล ดังนั้น ที่ประชุมจึงเสนอขอให้มีการดำเนินการ ดังนี้ ให้มีการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่จากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้และเข้าใจหลักการ และวิธีดำเนินการในการตรวจสอบ และจัดหาข้อมูล ที่จำเป็นสำหรับตัวรูปพรรณฉบับปรับปรุงใหม่ และคู่มือประจำตัวข้างบ้าน แล้วร่วมกัน ตรวจสอบ/ทบทวน เพื่อจัดทำคู่มือประจำตัวข้างบ้าน และตัวรูปพรรณที่มีรายละเอียดต่าง ๆ ครบถ้วน สมบูรณ์ ชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ การติดตามการเปลี่ยนแปลงของข้างแต่ละเชือก สามารถทำได้ทุก ๆ ๕ ปี ทั้งนี้ ให้การดำเนินการขึ้น ทะเบียนข้างบ้านทั้งประเทศแล้วเสร็จภายใน ๒ ปี จึง ขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติ

ความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ความเห็นของ ทส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ข้อ ๒. ด้านการส่งช้างไปต่างประเทศ ๑) ให้ชะลอการส่งช้างไทยไปต่างประเทศไว้ก่อน เป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๕ ปี จนกว่าจะได้จัดทำทะเบียน ตัวรูปพรรณ และคู่มือประวัติช้างที่ได้ปรับปรุงขึ้นใหม่เสร็จสิ้นแล้ว ๒) ให้รัฐบาลติดตามตรวจสอบช้างไทยที่อยู่ต่างประเทศ โดยขอความร่วมมือจากประเทศที่มีช้างอยู่ หากไม่มีการดูแลช้างอย่างเหมาะสม ควรดำเนินการนำช้างกลับประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งช้างที่มีอายุมาก ๓) การส่งช้างไทยไปต่างประเทศควรเป็นไปเพื่อความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ และต้องกระทำโดยรัฐบาลต่อรัฐบาลโดยตรง	๑.๑ ให้ กษ. ทส. และ มท. ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลช้างบ้านทั้งประเทศ และคู่มือประจำตัวช้างควบคู่กับตัวรูปพรรณในรูปแบบที่ปรับปรุงใหม่ตามข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้ใช้ข้อมูลของกรมปศุสัตว์เป็นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี และขอให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการในครั้งนี้ ๑.๒ ให้ ทส. เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานควบคุม แนะนำ และติดตามการดำเนินการในเรื่องนี้ ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการกำกับนโยบายช้างแห่งชาติที่แต่งตั้งโดย ทส. ข้อ ๒. ในปัจจุบันระเบียบการส่งช้างออกไปต่างประเทศ สามารถทำได้ใน ๒ กรณี คือ ๑) การส่งออกไปอย่างถาวร เพื่อสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ ๒) การส่งออกไปชั่วคราวเพื่อการแสดงเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่ประชุมมีความเห็นเป็น ๒ กลุ่ม และแต่ละกลุ่มก็มีเหตุผลประกอบกล่าวคือ กลุ่มส่วนใหญ่ เห็นว่าไม่ควรให้มีการส่งช้างไปต่างประเทศอย่างน้อย ๕ ปี หรือจนกว่าการทำตัวรูปพรรณที่ปรับปรุงใหม่เสร็จเรียบร้อยแล้วและไม่ควรปฏิบัติต่อช้างเหมือนเป็นสินค้าทั่วไป ดังนั้น จึงเสนอแนะว่า ๑) การส่งช้างไปต่างประเทศควรเป็นลักษณะการให้ยืมในระยะเวลาสั้น ๆ (๒-๕ ปี) ไม่ควรเป็นการให้ถาวร และต้องให้ประเทศที่ขอยืมจ่ายเงินเป็นค่าบำรุงให้ประเทศไทย เพื่อนำเงินมาเป็นกองทุนช่วยอนุรักษ์ช้าง และหากต้องการยืมต่อก็ให้เปลี่ยนช้างตัวใหม่ไปแทน ทั้งนี้ ให้การดำเนินการเป็นแบบรัฐบาลต่อรัฐบาล

/๒) ...

ความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ความเห็นของ ทส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๒) ไม่ควรส่งช่างไปรับจ้างแสดงในต่างประเทศ เพราะการฝึกช่างและการดูแลช่างเป็นภูมิปัญญาของคนไทย นักท่องเที่ยวควรมาดูที่เมืองไทย นอกจากนี้ สภาพอากาศ สิ่งแวดล้อม และการดูแลช่างในต่างประเทศจะแตกต่างจากในประเทศไทยมาก ๓) ระเบียบการส่งออกช่างไปต่างประเทศที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีจุดอ่อนหลายประการ เช่น ค่าประกันช่างต่ำเกินไป ในขณะที่ราคาช่างในต่างประเทศสูงมาก มีการอนุญาตให้ต่ออายุการอยู่ในต่างประเทศนานเกินไป บางกรณีอยู่นานเป็น ๑๐ ปี ดังนั้น จึงเป็นการเปิดช่องให้มีการค้าขายช่างได้โดยเสรี ๔. ระหว่างการขนส่งช่างหากไม่ได้รับการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญจะเป็นอันตรายต่อช่าง จากกรณี sudden death syndrome ๕) ต่างประเทศไม่แจ้งการเคลื่อนย้ายช่าง ทำให้ติดตามตัวช่างไม่ได้ และเกิดความสับสนว่าช่างยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ ๖) หากเป็นช่างเพศเมียต้องตรวจว่าตั้งครรภ์หรือไม่ ก่อนเดินทาง (ห้ามช่างท้องเดินทางออกนอกประเทศ) กลุ่มที่สอง ยังคงให้มีการส่งช่างไปแสดงต่างประเทศ โดยให้มีระเบียบที่เคร่งครัด/หรือมีระบบการป้องกันที่ดี และให้มีบทลงโทษปรับและจำคุก หากไม่นำช่างกลับประเทศ ที่ประชุมเสนอให้การส่งช่างไปต่างประเทศมีแนวทางการปฏิบัติในลักษณะเดียวกับแพนด้าของจีน แต่เนื่องจากส่วนใหญ่ของช่างบ้านในประเทศไทย (ร้อยละ ๙๕) อยู่ในความครอบครองของเอกชน ซึ่งต่างจากแพนด้าที่อยู่ในความดูแลของรัฐบาลจีน ดังนั้น เกี่ยวกับประเด็นนี้จึงขอเป็นมติของคณะรัฐมนตรีจากการเสนอแนะของคณะกรรมการกำกับนโยบายช่างแห่งชาติมอบให้หน่วยงานหลักรับไปพิจารณาจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติและระเบียบต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อไป

/ข้อ ๓. ...

ความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ความเห็นของ ทส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ข้อ ๓. ด้านการสร้างงานให้ช้างและความอยู่ช้างเพื่อแก้ปัญหาช้างเร่ร่อน ๑) ให้มีการจัดระเบียบปางช้างให้เหมาะสมได้มาตรฐาน และให้มีองค์กรเพื่อกำกับดูแลปางช้าง ๒) ให้จัดหาพื้นที่ปล่อยช้างประจำหมู่บ้านให้ช้างได้พักผ่อนยามว่างจากการทำงาน ๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้ช้างและความอยู่ช้างเข้าไปทำงานวิจัย หรือสำรวจสภาพป่าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ายังภูมิสำเนาที่ช้างอาศัยอยู่ ๔) สั่งการให้ทุกจังหวัดตรวจสอบการขนย้ายช้างออกนอกจังหวัด หรือเข้ามายังจังหวัดเพื่อหามาตรการป้องกัน ควบคุมการนำช้างไปเร่ร่อน ป้องกัน และการทารุณกรรมช้าง รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงปัญหาการนำช้างออกมาเร่ร่อน	ข้อ ๓. ให้กรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ที่มีปัญหาช้างเร่ร่อน ประสานงานกับหน่วยราชการที่เสนองานที่เหมาะสมให้ช้างและผู้ดูแลช้างทำดังนี้ - โครงการนำช้างคืนถิ่น เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพเกิด โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุนทรีย - โครงการขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ● กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย ● ทำไม้ในสวนป่า ๒๐๐ แห่ง ๆ ละ ๕ เชือก - โครงการคชอาณาจักรขององค์การสวนสัตว์ ซึ่งได้รับงบประมาณแล้ว และจะดำเนินการที่จังหวัดสุนทรีย - กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชอนุญาตให้ช้างบ้านและความอยู่ช้างช่วยงานด้านวิจัยป่าไม้ด้านการอนุรักษ์ และการท่องเที่ยว ตามความเหมาะสมและความสมัครใจ
ข้อ ๔. ด้านการดูแลช้างป่า ๑) ให้ยุติโครงการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการทำลายถิ่นที่อยู่อาศัยของช้างป่า ซึ่งมีเหลืออยู่จำนวนน้อย ให้คงความสมบูรณ์ตลอดไป รวมทั้งเร่งดำเนินการให้มีแนวป่าเชื่อมต่อ (Corridor) ในพื้นที่ป่าที่เป็นที่อยู่อาศัยของช้างที่มีการดำเนินโครงการจนทำให้ผืนป่าขนาดใหญ่ถูกแบ่งแยกออกจากกัน ทั้งนี้ เพื่อให้ช้างป่าและสัตว์ป่าอื่น ๆ เดินทางไปมาได้ ๒) ให้หน่วยงานภาครัฐร่วมกับชุมชนโดยหามาตรการป้องกันช้างออกมากินพืชไร่ของชุมชนอย่างเหมาะสม และหลีกเลี่ยงการทำร้ายช้าง ๓) ให้ทบทวนโครงการปล่อยช้างบ้านคืนสู่ป่า และทำการศึกษาวิจัยถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตระหว่างช้างบ้านกับช้างป่าให้ชัดเจนก่อนดำเนินโครงการต่อไป	ข้อ ๔. เนื่องจากประชากรช้างป่าหลายประชากรเหลือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กระจุกกระจายอยู่ในห้วยป่าแต่ละแห่งที่ติดขัดจากกัน จึงมีโอกาที่จะเกิดปัญหาการผสมพันธุ์ใน หมู่เครือญาติ (inbreeding) จนเกิดลักษณะด้อยและอ่อนแอได้ ประกอบกับพฤติกรรมของช้างป่าที่ออกไปทำลายพืชไร่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านและช้างป่าอย่างรุนแรง มีรายงานการเสียชีวิตทั้งคนและช้างตลอดเวลามากกว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมา และขอให้มีการทบทวนโครงการคืนช้างสู่ธรรมชาติ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อชุมชนรอบพื้นที่โครงการได้ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชได้ดำเนินการ ๑) ศึกษาความเป็นไปได้ในการเชื่อมต่อห้วยป่าทั่วประเทศ (corridors) หรือใช้วิธีบริหารจัดการให้สัตว์ป่าสามารถเดินเคลื่อนย้ายระหว่างผืนป่าได้อย่างปลอดภัย เช่น (ก) เชื่อมอุทยานแห่งชาติ

ความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ความเห็นของ ทส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔) ควบคุมบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อป้องกันการลักลอบนำช้างจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามายังประเทศไทย	เขาชะเมา-เขาวงกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน (ข) เชื่อมต่อผืนป่าระหว่างอุทยานแห่งชาติศรีนครินทร์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ และอุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์ ทั้งนี้ เพื่อดำรงรักษาถิ่นที่อยู่อาศัยของช้างป่ารวมทั้งสัตว์ป่าชนิดอื่นให้ได้อย่างพอเพียง และยังเป็นส่งเสริมให้ช้างป่าสามารถผสมพันธุ์ข้ามฝูง เพิ่มความหลากหลายทางพันธุกรรมและช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการผสมพันธุ์ในหมู่พี่น้องสายเลือดชิด เป็นเหตุให้ลักษณะด้อยต่าง ๆ ปรากฏออกมา และการเพิ่มพื้นที่อยู่อาศัยให้ช้างป่าจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่าได้ทางหนึ่ง ๒) สำรวจและติดตามการเปลี่ยนแปลงประชากรช้างป่า และศึกษาพฤติกรรมช้างป่า ที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ ๓) ทำการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลด้านพันธุกรรมของช้างป่าในทุกสภาพป่าทั่วประเทศ เพื่อให้ทราบถึงความหลากหลายทางพันธุกรรมของช้างป่า และใช้ในกรณีตรวจสอบการลักลอบจับช้างป่า และการฆ่าช้างเอางา ๔) ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการคืนช้างสู่ธรรมชาติทั้งส่วนที่ประสบความสำเร็จ และบทเรียนต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป
ข้อ ๕ ด้านกฎหมาย (การให้มีพระราชบัญญัติช้าง) ให้มีพระราชบัญญัติช้างโดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ ๑) ให้ช้างเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ๒) ให้มีคณะกรรมการช้างแห่งชาติ โดยประกอบด้วยตัวแทนจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในสัดส่วนที่เหมาะสม และมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ - กำหนดแผนแม่บทเกี่ยวกับการส่งเสริมและอนุรักษ์ช้างไทย - กำหนดมาตรการการส่งช้างไปต่างประเทศ	ข้อ ๕. เนื่องจากช้างเป็นสัตว์สัญลักษณ์ประจำชาติไทยแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ ๑) ช้างป่า ๒) ช้างบ้านหรือช้างเลี้ยง ๓) ช้างเผือกและช้างสำคัญ ช้างป่านั้นได้รับการดูแลและคุ้มครองทั้งตัวช้างและแหล่งที่อยู่อาศัย โดยพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายเฉพาะสำหรับการดูแลสวัสดิภาพช้างและบริหารจัดการช้างบ้าน

/- ออกระเบียบ ...

ความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ความเห็นของ ทส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ออกระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับมาตรฐานปางช้าง หรือการใช้ช้างเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว การออกตั๋วรูปพรรณช้าง การจัดทำฐานข้อมูลช้างให้เป็นระบบและเงื่อนไขเกี่ยวกับการมีช้างในครอบครอง มาตรการเกี่ยวกับตัดงาช้างและการขนย้ายช้าง - จัดทำรายงานประจำปีสรุปสถานการณ์ช้างไทย ๓) การรับรองสิทธิการสืบทอดองค์ความรู้ท้องถิ่นเกี่ยวกับช้าง และความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะ ๔) ให้มีกองทุนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเรื่องช้างด้านต่าง ๆ ๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชนกับหน่วยงานภาครัฐ ๖) ให้มีมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดกรณีช้าง	ที่ประชุมจึงมีความเห็นเช่นเดียวกับสภาที่ปรึกษาฯ ที่จะให้มีพระราชบัญญัติช้างเพื่อการแก้ปัญหาในระยะยาว และครอบคลุมทุกประเด็นเกี่ยวกับเรื่องช้าง ขณะนี้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติช้างเกี่ยวกับเรื่องช้าง ขณะนี้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติช้าง พ.ศ. และ ทส. ได้ให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างดังกล่าวแล้ว และได้จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมจึงมีความเห็นว่าเพื่อให้ช้างที่อยู่ในประเทศไทยได้รับการดูแล สมศักดิ์ศรี สัตว์สัญลักษณ์ประจำชาติ จึงขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับช้างโดยเฉพาะ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๒ ว่า

๑. รับทราบความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. รับทราบความเห็นผลการพิจารณาและผลการดำเนินการของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณารายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายสุรชัย ภูประเสริฐ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

30 ก.ย. 2552

ร.อ.อ.
 ผอ. สว. 30 ก.ย. 2552
 ผอ. อ.อ. 30 ก.ย. 2552
 จ.อ.
 ผู้พิมพ์